

## Novemberben jelenik meg a Mátyás király emlékérem

A Fényszaruiak Baráti Egyesülete (FÉBE) éremkiadását 2000-ben kezdte el a Szent István Millenniumi emlékéremmel, melyet további öt követett, így József Attila (jubileumi, 2005), Kazinczy Ferenc (jubileumi, 2009), Erkel Ferenc (jubileumi, 2010), Liszt Ferenc (jubileumi, 2011), a legutolsó pedig a Penczner Pál Centenárium emlékérem 2016-os kiadása volt.

A Fényszaruiak Baráti Egyesületének kezdeményezésére, a Petőfi Sándor Művelődési Ház és Könyvtár csatlakozásával a Kulturális Örökség Napok keretében az intézmény előterében szeptember 19-től „Hunyadiak dicső kora” címmel – az év végéig – kiállítás látható. Két évvel a Mátyás király emléké után – amikor születésének 575., és trónra lépésének 560. évfordulóját ünnepelték – 2020-ban is van, igaz szomorúbb alkalom, Mátyás halálának 530. évfordulója. A kiállítás anyagát a Budapesti Városvédő Egyesület az emléké kapcsán pályázati támogatással hozta létre. Az eredeti kiállítás nagy része vándor kiállításként is bemutatható, így került az anyag Jászfényszarura. A tárlatot rendezte: Millitsits Máté művészettörténész, a Hatvany Lajos Múzeum munkatársa.

**Hunyadi Mátyás** (Kolozsvár, 1443. február 23. – Bécs, 1490. április 6.) **magyar király**. Nevezik Corvin Mátyásnak, az igazságos Mátyás királynak, hivatalosan I. Mátyásnak, de a köznyelv egyszerűen mint Mátyás király emlegeti. Neve latinul és németül Matthias Corvinus. Aláírásában a Mathias Rex (Mátyás király) tűnik fel. Magyarországon 1458 és 1490 között uralkodott. 1469-től cseh (ellen-) király, 1486-tól Ausztria hercege. A magyar hagyomány az egyik legnagyobb magyar királyként tartja számon, akinek emlékét sok népmese és monda is őrzi.

A FÉBE – az önkormányzat civilszervezetek pályázati támogatásának részbeni felhasználásával – I. Mátyás magyar király halálának 530. éve alkalmából hetedikként **Mátyás király emlékéremet ad ki**. Az érem tervezését, a gipszminta elkészítését az egyesület tagja, *Szabó Imrefia Béla* szobrászművész, városunk díszpolgára, a FÉBE Örökös Tagja kitüntetett cím birtokosa terítés nélkül ajánlotta fel. Az érem Szegeden, *Szabó Tamás* ötvösmester éremverdejében készül, és novemberben kapják kézhez az előfizetők.

A kiállításához kapcsolódóan a halálának 530. évfordulóján túl választásunkat az is motiválta, hogy uralkodása alatt (1458–1490) élte fénykorát a középkori állam. Öt évszázad után is az igazságos

*Mátyás királyként* emlegetik, alakja köré legendák, mondák és népmesék szövődtek. Városunk neve Mátyás király korából már több oklevélben említésre kerül, Fewenszarw-ként. A városháza dísztermében található Sisa József alkotása, az *Időszalag* ötvöszománc faliképpen Mátyás király reneszánsz udvara látható, a trónján ül, kezében a jogart tartja. Ebben az évtizedben utcanév változtatás folytán utcát is neveztek el róla. A verőtőke gipszmintájának készítője Szabó Imrefia Béla a korszakot, Mátyás királyt és az érem előlapján megjelenő portrét és feliratot így foglalta össze: „A XV. század folyamán az éremművészet az itáliai reneszánsz legkiválóbb szobrászainak révén a csúcokra jutott. Az antik érmek gyűjtése pápák, fejedelmek, humanisták sajátos kedvtelése közé tartozott. Mátyás maga is gyűjtött, és a török elől Pozsonyba menekített cameák megmaradt darabjai nyomán képet alkothatunk a királyi kincsek között



**A Mátyás király emlékérem gipszmintájának előlapja**

*őrzött gyűjtemény gazdagságáról. Részben az antik művészetek hatása alatt, részben az olasz quattrocento éremszobrászatának legjobb példái nyomán, uralkodásának idején Mátyás két érmét készíttetett. Az első az 1460-as évek vége felé, a második az 1480-as évek közepe táján. A műfaj sajátossága, hogy reprezentatív, sokszorosításra, terjesztésre alkalmas, ezért kiválóan megfelelt a király céljainak is. 1487-től a miniatöröknek, könyvkötőknek is ezt adták mintául a Mátyás-arcoképekhez. Ezek az arcok néznek ránk a corvinák gazdagon illuminált lapjairól. A XX. században az éremművészet műfajában, illetve a papírpénzek ábrázolásain Andrea Mantegna (1431–1506) padovai festőművész Mátyás-portréja szolgált alapul. Az eredeti festményről készült olajképmásolatot Lord Lothmer ajándékozta Horthy Miklósnak 1930-ban. Ezt állították ki ekkor a budai*

*királyi palotában, és ekkor jelent meg Mátyás arcképevel a piros százpengős.*

*Amikor az éremportré rajzolásához, mintázásához kezdtem, a király lelki, szellemi tulajdonságait igyekeztem érzékelteni, túl azon, hogy egyúttal szabadulni is próbáltam a már más alkotók által ismételtetett ábrázolástól. Az uralkodásának fénypontján álló, érett férfiarca néz ránk a szembe forduló portréről. Az antik medaillonok mintájára köpennyel a vállán ábrázolom a királyt. A babérággal koszorúzott fej két oldalán latin felirat: MATHIAS REX HUNGARIAE.*

*Sikerült egy szép köriratot választani Hunyadi Mátyás viszonylag gazdag szöveganyagából. A király 1462-ben Szeged város részére kiadott egyik oklevelében nagyjelentőségű szavakkal méltatta a város lakóinak az uralkodó számára nyújtott szolgálatait. Fontosnak tartotta, hogy az uralkodó támogassa a várost, elősegítse felvirágoztatását, mert – mint ahogy fogalmazott – AZ ORSZÁGOK DÍSZÉ ÉS EREJE A VÁROSOK GAZDAGSÁGÁBÓL ÉS BŐSÉGÉBŐL ÁLL.*

*Úgy gondolom, aktuálisan alkalmazható Jászfényszarura is, lévén, hogy szűkebb páttriánk, a Jászság dicsőül is szolgál gazdagodó, szépülő szülővárosunk”.*

Az érem hátlapján a korábbi IV. Béla király emlékérem hátlapján szereplő oldal lesz látható: az éremoldal felső harmadában íves szalagon felirat: JÁSZ-FÉNYSZARU VÁROS. A szöközben, viaszpecsétként, a település címere látható. Középső harmadban a megújult városháza épületegyüttese. Az alsó harmadban négy vízszintes sorba rendezett felirat, a történelmi korokat idéző betűtípusokkal: ANNO DOMINI MCCXXXIX IN HUNGARIAM 1433 • FENNUSZARU / OPPIDUM • 1831 / 1993 ~VÁROS

Az érem rendelhető a jászfényszarui rk. templomot ábrázoló vagy 2020 évi naptár hátlappal is.

A 42,5 mm átmérőjű érem nemes ajándék és maradandó érték. **Megrendelhető a Jászfényszarui Városi Értéktárban** (Szentcsalád tér 12.) **Tóth Tibornál** személyesen, de a nem helyben lakók – a jászok és kunok – leszámazottjai 30/337-3336 mobiltelefonon, e-mailben tothtibor5193@gmail.com **november 15-ig** a következő változatokban: bronz 3500 Ft, ezüstözött fényes, vagy platinázott bronz 5000 Ft, aranyozott bronz 7000 Ft, ezüst (Ag925/33,6gr) 22000 Ft. Az érem árában a tartó díszdoboz ára is szerepel.

**Tóth Tibor, a FÉBE elnöke**